

Jozef Israëls te Venetië.

waaronder een zelfportret (zie bl. 145). Ook in hen zien we de evolutie duidelijk. Die van Goudsmit (ongeveer 1865 A'dam, zie bl. 148), Busken Huet (ongeveer 1870 A'dam, zie bl. 149) en Thorbecke (nà 1871 in Den Haag) zijn nog uit de vroegere periode, vlak geschilderd, veel details gevend. Het fond is stemmig in een vlakke en on-doorveegde tint gehouden. Bij dat van Goudsmit is nog serieus werk gemaakt van het dunne gouden horlogekettingje dat over de plooiën van het vest kronkelt. De grijze haren zijn nog met talloze schaduw- en lichtspelingen in hun vele krullen nagegaan. Zie daarentegen hoe in het zelfportret en vooral in dat van Dr. de Jong, het gegeven behandeld is. — Het portret van Hidde Nyland — hoewel nog later geschilderd — beteekent nà deze twee een lichte teruggang.

Zonder op de gelijkenis der drie eersten iets af te willen dingen, ze maken toch geen anderen indruk dan dien van een portret alleen, van een weergave van dat complex van rimpels en trekken en oogopslag die de gezichten te zien gaven, toen ze babbelend voor den schilder poseerden. Hun wezen, hun karakter spreekt niet zóó sterk tot hem, die ze nooit persoonlijk kende, en dus dat wezen en dat karakter er niet uit zijn herinnering bij te denken vermag. Daarbij leiden de details af. Vergelijk echter daarmee het zelfportret of dat van Dr. de Jong, wat misschien wel tot de best geslaagde portretten van

Israëls' hand gerekend mag worden. Daar zijn van de details slechts die gegeven welke karakteriseerend zijn. Kleeding, boordjes zijn met enkele vegen aangeduid. Het verschil tusschen de weergave van licht en schaduw in de krullen van Goudsmit en in de donkere — in den achtergrond verdoezelende — lokken van Dr. de Jong is treffend. Die achtergrond is bij dit portret een ledige ruimte waar talloze tinten zóó geschakeerd zijn, dat

ze hier afleiden, daar markeeren en aldus alle aandacht brengen op het ge-laat alleen.

Het gelaat dat, evenals bij de „Oude-mannekop” of bij den „Proletariër”, met breede vegen en veegjes gegeven is en naast zijn onweerstaanbare gelijkenis iets meer, iets edelers geeft: het karakter, de ziel van zijn objecten.

Nog drie aquarelpportretten hangen er; die van de schilders J. Weissenbruch en Stortenbeker en van des schil-

ders dochter. Met deze toont Israëls zich ook in het waterverfportret een merkwaardig meester. Vooral dat van Weissenbruch is waarlijk meesterlijk en zoo mogelijk nog beter dan dat van Dr. de Jong.

En zoo volgen we thans Israëls' tafereelen — zijn figuren in binnenhuizen of aan het strand — waarin we hem het beste kennen. Er hangen er vele, waarvan niet alle in bijzonderheden en eigenschappen te beschrijven zijn.

DROOMERIJ. (EIGENDOM VAN DEN HEER D. A. KESSLER, 'S GRAVENHAGE).